

νικὸν τῶν αἰοιδῶν τούτων, λέγει ὁ Chodzko (Specimens of the popular poetry of Persia, Εἰς. σ. 13), εἶνε πραγματικῶς τεράστιον ἅμα προσκαλούμενοι, ἄδουσιν ἤτοι ἀπαγγέλλουσιν ἀπνευστί, ἀπταίστως καὶ ἐπὶ ὥρας ὀλοκλήρους, ὅσα δῆποτε ζητηθῶσι τεμάχια, ἀρχόμενοι ἀπὸ τοῦ ὑποδεικνυμένου αὐτοῖς στίχου. Οὕτως ἐπίσης πολλοὶ ῥαψῶδοι τῆς καλουμένης Τσαγγαριάδος, ἡρωϊκοῦ ἔπους ἐκ τριακοσίων ἐξήκοντα ἄσμάτων, ἰσομεγέθων περίπου ταῖς ὁμηρικαῖς ῥαψωδίαις, γνωρίζουσιν εἴκοσιν ἢ καὶ πλείονα αὐτοῦ ἄσματα ἀπὸ στήθους. Πλείστοι δὲ τῶν ἐνετῶν πορθιμένων (gondolieri), οὐδέποτε ἀναγνόντες τὸν Τάσσον, γνωρίζουσιν, ἐκ προφορικῆς ἀπαγγελίας ἀπομνημονεύσαντες, καὶ ψάλλουσιν ὀλόκληρα τῆς Ἡλευθερωμένης Ἰερουσαλήμ ἄσματα.

Πολλοὶ ἐκ τῶν μεγάλων τοῦ ἔθνους ἡμῶν διδασκάλων εἶχον τεράστιον μνημονικόν. Χθὲς ἐτι ὁ ἀτυχὴς τῆς Κεράτζας ποιητῆς, ὁ χαριέστατος τῆς Ἰωνίας ψάλτης Ἡλίας Τανταλιδης, παρέδιδεν ἀπὸ μνήμης τοὺς Ἕλληνας ποιητὰς ἐν τῇ φιλολογικῇ τῆς Χάλκης σχολῇ. Α. Β.

ΔΥΟ ΜΥΘΟΙ ΤΟΥ ΝΑΣΡ-ΕΔ ΔΙΝ-ΧΟΤΖΑ

Κάνεν ἴσως ἄλλο ἔθνος δὲν ἔχει τοσαύτην περὶ τὸ μυθολογεῖν ἔξιν, ὅσην ἔχουσιν οἱ Ἀσιανοί· καὶ ὅστις ἤκουσέ τινα τῶν διακεκριμένων ἐξ ἐπαγγέλματος μυθολόγων ἀπαγγέλλοντα τὸν τυχόντα μῦθον τῆς Χαλιμᾶς, φθάνει μόνον νὰ γνωρίζῃ τὴν γλῶσσαν, θέλει συνομολογήσῃ ὅτι ὁ ἀπόλογος ἐγεννήθη ἐν τῇ Ἀσίᾳ. Ἡθοποιεῖα ἐντελεστάτη, μίμησις αὐτόχρημα φυσικῆ τοῦ χαρακτῆρος, τῶν ἠθῶν, τῆς φωνῆς πολλάκις αὐτῆς τῶν εἰσαγομένων προσώπων, ὅλη τῶν ἀνθρωπίνων παθῶν ἢ ἀληθῆς ζωγραφία, πάντοτε συνοδευμένη μὲ φωνὴν εὐλαλον, τὴν ὁποῖαν καθιστᾷ μελωδικωτέραν ἢ εὐρυθμὸς Τουρκοπερσικῆ γλῶσσα, εἶνε τὰ συνήθη χαρακτηριστικὰ τῶν αὐτοδιδάκτων ῥαψῶδων τούτων· καὶ ἐπομένως τὸ ἀκροατήριον αὐτῶν εἶνε πάντοτε πολυάριθμον, ἢ δὲ ἐπικρατοῦσα μ' ὅλον τοῦτο βαθυτάτη σιγὴ σπανιώτατα διακόπτεται ἢ ὑπὸ ψιθυρισμοῦ δηλοῦντος συγκίνησιν καὶ ἐπιδοκιμασίαν (διότι οὐδέποτε οἱ Τοῦρκοι χειροκροτοῦσιν), ἢ ὑπὸ γέλωτος ἐγκαρδίου, ἢ ὑπὸ τοῦ πρὸς ἀργυρολογίαν περιαιγομένου δίσκου. Μετὰ τὴν καταστροφὴν ὁμῶς τῶν Γενιτσάρων, αἱ ἀκροάσεις αὐταὶ ἐξέλιπον· διότι ἡ Κυβέρνησις τὰς ἐθεώρει ἐπικινδύνους διὰ τὴν συνάθροισιν τῶν ἀργῶν.

Οἱ ὑπὸ τὸ πλαστὸν ὄνομα τοῦ Νάσρ-ἐδ-διν-Χότζα μῦθοι εἶνε οἱ κοινῶς γνωστότεροι Τουρκοὶ μῦθοι, ὧν τινες καὶ ἐξελληνίσθησαν πρὸ ἐτῶν. Μετάφρασιν αὐτῶν γαλλικὴν ἐξέδωκεν ἐπίσης ὁ κ. Μαλούφ. Ἐκ τῶν μύθων τούτων ὀλίγοι εἶνε οἱ καλοὶ· οἱ πλείστοι δὲν ἔχουσιν οὔτε

τὸν κοινὸν νοῦν. Ἐκ τῶν καλλιωτέρων εἶνε οἱ ἐξῆς δύο·

Ἄναθὰς ποτε εἰς τὸν ἄμβωνα ὁ Χότζας, προομιᾶσεν, ἀποτεινόμενος πρὸς τοὺς συνελθόντας πιστοὺς, διὰ τῆς ἐξῆς ἐρωτήσεως: Ἄῤῥεῦτε, τί θὰ σὰς εἶπω;—Ὅχι, Χότζα-ἐφέντη, ἀπεκρίθη τὸ ἀκροατήριον, δὲν ἤξεύρομεν τίποτε.—Ἄφ' οὗ λοιπὸν δὲν ἤξεύρετε τίποτε, τί νὰ σὰς εἶπω;» καὶ κατέβη τοῦ ἄμβωνος. Ἄναθὰς ἄλλην ἡμέραν, «Δὲν ἤξεύρετε, βέβαια, λέγει, Μου σουλμάνοι, τί θὰ σὰς εἶπω.—Τὸ ἤξεύρομεν, ἀπεκρίθη ἡμόφωνον τὸ ἀκροατήριον.—Ἄφ' οὗ λοιπὸν τὸ ἤξεύρετε, ἀπεκρίθη ὁ Χότζας, περιττὸν νὰ σὰς τὸ εἶπω», καὶ καταθὰς ἀνεχώρησεν. Ἐθθαμβὸς ἢ δμηγυρις, ἀπεφάσισεν, ἅμα ὁ Χότζας ἤθελεν ἐπαναλάβει ἄλλοτε τὴν αὐτὴν ἐρώτησιν, ν' ἀποκριθῶσιν, οἱ μὲν, Ναι· οἱ δὲ, Ὅχι. Καὶ τῷ ὄντι, ἀναθάντος πάλιν τοῦ Χότζα μεθ' ἡμέρας τὸν ἄμβωνα, καὶ τὴν αὐτὴν ἐπαναλαβόντος ἐρώτησιν, οἱ μὲν ἀπεκρίθησαν «Τὸ ἤξεύρομεν», οἱ δὲ «Δὲν τὸ ἤξεύρομεν». Λοιπὸν, ἀπεκρίθη ὁ Χότζας, ὅσοι δὲν τὸ ἤξεύρουσιν, ἄς τὸ μάθωσι παρὰ τῶν ἄλλων, οἱ ὅποιοι τὸ ἤξεύρουσι».

Σταλεῖς ὁ Νάσρ-ἐδ-διν-Χότζας ἐκ μέρους τῆς πατρίδος του πρὸς τὸν Τημουρ, ἐσυμβουλευθῆ τὴν γυναῖκά του, τί νὰ φέρῃ δῶρον πρὸς τὸν κατακτητὴν, σῦκα ἢ κυδῶνια. Ἡ γυνὴ του τῷ εἶπεν ὅτι τὰ κυδῶνια εἶνε προτιμώτερα, ὡς φαντακτερώτερα. Ὁ Χότζας, φρονῶν ὅτι αἱ γυναῖκες δὲν δύνανται νὰ κρίνωσι ποτε τὸ καλλίτερον, ἔλαθε μεθ' ἑαυτοῦ σῦκα. Μαθὼν ὁ Τημουρ τίς ἦν καὶ τί ἐδωροφόρει, διέταξε νὰ τοῦ ῥίψωσιν ἀσκεποῦς ἐν πρὸς ἐν τὰ σῦκα κατὰ τῆς κεφαλῆς. «Δόξα τῷ Θεῷ,» ἔκραζεν ὁ Χότζας εἰς ἕκαστον κτύπημα. Περιεργὸς ὁ Τημουρ διὰ τὴν παράδοξον ταύτην ἐπιφώνησιν, εἶπε νὰ τὸν ἐρωτήσῃ τὴν αἰτίαν· «Δοξάζω τὸν Θεόν, ἀπεκρίθη ὁ Χότζας, διότι δὲν ἤκουσα τὴν γυναῖκά μου, ἥτις μὲ συμβούλευσε νὰ φέρω κυδῶνια».

ΑΛΗΘΕΙΑΙ

Μὴ σκέπτεσαι πᾶν ὅτι ὅλοι οἱ ἄνθρωποι δὲν εἶνε πρέπον νὰ μάθουν, μὴ λέγε πᾶν ὅτι ὅλοι δὲν πρέπει ν' ἀκούσωσι καὶ μὴ πράττε πᾶν ὅτι ὅλοι δὲν πρέπει νὰ ἴδωσι.

Τρία πράγματα χαρακτηρίζουσι τὸν σοφόν· τὸ σιωπᾶν ὅταν ὀμιλῶσι τρελοὶ, τὸ σκέπτεσθαι ὅταν οἱ ἄλλοι πιστεύωσιν ἀπλῶς καὶ τὸ ἐνεργεῖν, ὅταν οἱ ὀνηροὶ χάνωνται εἰς ὄνειροπλαήματα. (Παροιμίαι γερμανικαί).

Ἐν Ῥωσσίᾳ ἀναλογεῖ ἐτησίως μία ἐπιστολὴ ἐφ' ἑκάστου κατοίκου, ἐν Γαλλίᾳ 20 καὶ ἐν Ἀγγλίᾳ 32 ἐπιστολαί.